

Fremsat den 9. februar 2011 af justitsministeren (Lars Barfoed)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om erstatningsansvar og lov om arbejdsskadesikring

(Tidspunktet for ophør af krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste m.v.)

§ 1

I lov om erstatningsansvar, jf. lovbekendtgørelse nr. 885 af 20. september 2005, som ændret ved § 6 i lov nr. 1545 af 20. december 2006 og § 8 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. § 2, stk. 1, affattes således:

»Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste ydes, indtil skadelidte kan begynde at arbejde igen, eller indtil det tidspunkt, hvor skadelidte har lidt et varigt erhvervsevnetab på 15 pct. eller mere.«

2. I § 2, stk. 2, indsættes efter »kommunalbestyrelsen«: », erstatning i henhold til en midlertidig afgørelse om erstatning for erhvervsevnetab efter lov om arbejdsskadesikring, i det omfang denne erstatning dækker en periode, hvor der også tilkommer skadelidte erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.«

3. § 10, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

»Såvel skadelidte som skadevolder kan indhente en udtalelse om spørgsmålet om fastsættelsen af méngraden og erhvervsevnetabet fra Arbejdsskadestyrelsen.«

4. I § 16, stk. 1, indsættes som 4. pkt.:

»Det gælder dog ikke beløb omfattet af 2. pkt., der måtte være udbetalt som erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for en periode, hvor skadelidte efter § 2, stk. 1, ikke har haft krav på denne erstatning.«

§ 2

I lov om arbejdsskadesikring, jf. lovbekendtgørelse nr. 848 af 7. september 2009, som ændret senest ved § 9 i lov nr. 1556 af 21. december 2010, foretages følgende ændringer:

1. I § 29 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. Den erstatningsansvarlige skadevolder eller dennes ansvarsforsikringsselskab har endvidere krav på af arbejdsskadeforsikringsselskabet eller Arbejdsmarkedets Erhvervs sygdomssikring at få godtgjort erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, som skadevolder eller dennes ansvarsforsikringsselskab har udbetalt efter erstatningsansvarsloven, i det omfang det ved en afgørelse efter §§ 17 eller 17 a fastslås, at en erstatning for tab af erhvervsevne helt eller delvis skal dække en periode, som erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste er udbetalt for. Arbejdsskadeforsikringsselskabet eller Arbejdsmarkedets Erhvervs sygdomssikring fradrager i givet fald det pågældende beløb i det beløb, som skadelidte er tilkendt ved afgørelsen efter §§ 17 eller 17 a, og udbetaler herefter en eventuel difference til skadelidte.«

2. I § 77 indsættes som 3. pkt.:

»Krav på erhvervsevnetaberstatning efter erstatningsansvarsloven nedsættes dog ikke som følge af, at der er betalt eller er pligt til at betale midlertidig erhvervsevnetaberstatning efter denne lov.«

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 2. Sager om skader, der er indtrådt inden lovens ikrafttræden, behandles efter de hidtil gældende regler.

§ 4

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men lovens § 1 kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. **Indledning**
2. **Gældende ret i hovedtræk**
- 2.1. **Erstatningsansvarslovens regler om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og erstatning for erhvervsevnetab**
- 2.2. **Arbejdsskadesikringslovens regler om erstatning for erhvervsevnetab**
- 2.3. **Sager omfattet af begge love**
- 2.4. **Retspraksis om periodisering af krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og erstatning for erhvervsevnetab**
 - 2.4.1. **Sager alene omfattet af erstatningsansvarsloven**
 - 2.4.2. **Sager, hvor der træffes afgørelse om erhvervsevnetabet efter arbejdsskadesikringsloven**
 - 2.4.3. **Adgangen til at indhente udtalelser om erhvervsevnetabsprocenten fra Arbejdsskadestyrelsen i medfør af erstatningsansvarslovens § 10**
3. **Justitsministeriets overvejelser**
- 3.1. **Skæringstidspunktet mellem krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og krav på erstatning for erhvervsevnetab**
- 3.2. **Fradrag i erstatningen efter erstatningsansvarsloven som følge af en midlertidig erstatning for erhvervsevnetab efter arbejdsskadesikringsloven**
- 3.3. **Konsekvenserne af retrospektiv fastsættelse af skadelidtes erhvervsevnetab**
- 3.4. **Arbejdsskadestyrelsens udtalelser efter erstatningsansvarslovens § 10**
4. **Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige**
5. **Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet**
6. **Administrative konsekvenser for borgerne**
7. **Miljømæssige konsekvenser**
8. **Forholdet til EU-retten**
9. **Høring**
10. **Sammenfattende skema**

1. Indledning

Hvis en person kommer til skade som følge af sit arbejde eller de forhold, som arbejdet foregår under, og arbejdsgiveren eller en anden skadevolder desuden er erstatningsansvarlig for skaden efter almindelige erstatningsregler m.v., afhænger udmålingen af den erstatning, som vedkommende samlet set har krav på, af reglerne i erstatningsansvarsloven og arbejdsskadesikringsloven og af samspillet mellem disse to regelsæt.

Højesteret har i to domme af 18. november 2009 (Ugeskrift for Retsvæsen 2010, side 436 og 451) på grundlag af en fortolkning af erstatningsansvarslovens § 2 fastslået, at retten til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i arbejdsskadesager, der er omfattet af både arbejdsskadesikringsloven og erstatningsansvarsloven, ophører fra det tidspunkt, hvor skadelidte efter arbejdsskadesikringsloven har krav på erstatning for tab af erhvervsevne i henhold til denne lovs regler om *midlertidig* fastsættelse af erhvervsevnetab.

Som også anført af Højesteret, jf. afsnit 2.4.2.1 nedenfor, er denne retstilstand ikke i overensstemmelse med en af forudsætningerne bag loven.

Den pågældende retstilstand kan i nogle tilfælde medføre, at en person, der kommer ud for en arbejdsskade, ikke kan kræve et lige så stort erstatningsbeløb fra den ansvarlige skadevolder, som hvis den samme skade var blevet påført den pågældende i fritiden, og erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste og tab af erhvervsevne derfor skulle udmåles alene efter reglerne i erstatningsansvarsloven.

Formålet med lovforslaget er at sikre, at der fremover ikke vil opstå tilfælde af denne karakter, hvor der sker en sådan forskelsbehandling. Hensigten er således, at en person, der af en ansvarlig skadevolder påføres en skade, der er omfattet af arbejdsskadesikringsloven, i alle tilfælde - i overensstemmelse med den oprindelige forudsætning bag loven - skal kunne kræve lige så meget i

erstatning, som vedkommende i dag er berettiget til, hvis den samme skade påføres vedkommende i fritiden.

Der foreslås derfor en ændring af erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, således, at det kommer til at fremgå af bestemmelsen, at skadelidtes krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i begge typer af sager først ophører på det tidspunkt, hvor skadelidte har lidt et *varigt* erhvervsvenetab, der berettiger til erhvervsvenetabsersatning, eller – hvis skadelidte *ikke* lider et sådant tab – på det tidspunkt, hvor skadelidte kan begynde at arbejde igen (i væsentligt samme omfang som tidligere). Den foreslåede ændring indebærer navnlig, at en *midlertidig* afgørelse efter arbejdsskadesikringsloven, hvorved skadelidte på baggrund af en vurdering af den pågældendes *aktuelle* erhvervsvenetab får tilkendt erhvervsvenetabsersatning, fremover ikke i sig selv bevirker, at skadelidtes krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste ophører.

I tilknytning til den foreslåede ændring af erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, foreslås visse øvrige ændringer af erstatningsansvarsloven samt visse ændringer af arbejdsskadesikringsloven. Disse ændringer har navnlig til formål at sikre, at skadelidte bliver kompenseret fuldt ud for sin tabte arbejdsfortjeneste, men samtidig ikke som følge af den foreslåede ændring af erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, bliver overkompenseret.

2. Gældende ret i hovedtræk

2.1. Erstatningsansvarslovens regler om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og erstatning for erhvervsvenetab

Erstatningsansvarsloven indeholder dansk rets almindelige regler om udmåling af erstatning for de forskellige former for tab, som en skadelidte efter omstændighederne har krav på at få dækket, når den pågældende er blevet påført en personskade. Loven indeholder således de nærmere regler om, hvilke poster der på baggrund af en forvoldt personskade skal betales erstatning for, og hvordan erstatningsbeløbene beregnes.

Erstatningsansvarsloven regulerer ikke spørgsmålet om, hvilke betingelser der skal være opfyldt for, at der foreligger et erstatningsansvar. Det er således en forudsætning for anvendelsen af lovens regler, at der er en skadevolder, der er ansvarlig for skaden i henhold til de almindelige erstatningsretlige regler (culpareglen m.v.) eller regler i særlovgivningen (f.eks. reglerne om objektivt ansvar efter færdselsloven).

Efter erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, 1. pkt., ydes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, indtil skadelidte kan begynde at arbejde igen. Med udtrykket »kan begynde at arbejde igen« sigtes til, at skadelidte skal være

i stand til at arbejde i væsentligt samme omfang som tidligere.

Hvis det derimod må antages, at skadelidte vil lide et varigt erhvervsvenetab, ydes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste indtil det tidspunkt, hvor det er muligt midlertidigt eller endeligt at skønne over skadelidtes fremtidige erhvervsvenetab, jf. lovens § 2, stk. 1, 2. pkt. Herefter tilkommer der skadelidte erstatning for varigt tab af erhvervsvenetab, jf. lovens § 1, stk. 2, og § 5, stk. 1. Der ydes dog ikke erstatning, hvis erhvervsvenetabet er mindre end 15 pct., jf. lovens § 5, stk. 3.

Domstolene har i en række sager taget stilling til, hvordan – og på hvilket grundlag – det tidspunkt, hvor det er muligt midlertidigt eller endeligt at skønne over skadelidtes fremtidige erhvervsvenetab, nærmere fastlægges, og dermed, hvornår skadelidtes krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste ophører, og et eventuelt krav på erstatning for varigt tab af erhvervsvenetab indtræder. De pågældende domme, der bl.a. også omhandler erstatningsansvarslovens § 10 (jf. nærmere om denne bestemmelse straks nedenfor) og betydningen af Arbejdsskadestyrelsens udtalelser om erhvervsvenetabsprocenten efter denne bestemmelse, omtales i afsnit 2.4 nedenfor.

I erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste fradrages efter lovens § 2, stk. 2, løn under sygdom, dagpenge fra arbejdsgiver eller kommunalbestyrelsen og forsikringsydelse, der har karakter af en virkelig skadeserstatning, samt lignende ydelser til den skadelidte.

Efter lovens § 5, stk. 2, skal der ved bedømmelsen af et eventuelt erhvervsvenetab tages hensyn til skadelidtes muligheder for at skaffe sig indtægt ved sådant arbejde, som med rimelighed kan forlanges af den pågældende efter dennes evner, uddannelse, alder og muligheder for erhvervs-mæssig omskoling og genoptræning eller lignende.

Erhvervsvenetabsersatningen fastsættes efter lovens § 6 til et kapitalbeløb, der udgør skadelidtes årsløn (som fastlagt efter lovens § 7) ganget med erhvervsvenetabsprocenten og herefter ganget med 10 og – for så vidt angår skadelidte, der er over henholdsvis 30 og 55 år – reduceret forholdsmæssigt efter reglen i § 9.

Lovens § 8 indeholder endvidere en særlig regel om udmålingen af erstatningen for skadelidte, der ikke er fyldt 15 år.

Efter lovens § 10 kan såvel skadelidte som skadevolder indhente en udtalelse om spørgsmålet om fastsættelsen af skadelidtes erhvervsvenetabsprocent fra Arbejdsskadestyrelsen. Denne udtalelse skal så vidt muligt afgives inden 1 år og senest 2 år efter fremsættelsen af anmodningen om en udtalelse. Hvis den erhvervs-mæssige situation ikke er afklaret, kan Arbejdsskadestyrel-

sen, når der foreligger særlige omstændigheder, afgive en midlertidig udtalelse, jf. § 10, stk. 1, 3. pkt. Udtalelser efter § 10 er alene vejledende for skadevolder og skadelidte.

Af lovens § 16, stk. 1, 1. pkt., fremgår det, at de godtgørelses- og erstatningsposter, som skadelidte har krav på efter loven, kan kræves betalt 1 måned efter, at skadevolderen har været i stand til at indhente de oplysninger, der er fornødne til bedømmelsen af erstatningens størrelse. Det fremgår endvidere af § 16, stk. 1, 2. pkt., at hvis det, forinden endelig opgørelse kan finde sted, er givet, at skadevolderen i alt fald skal betale en del af det krævede beløb, kan skadelidte forlange denne del udbetalt efter reglen i 1. pkt. Et sådant udbetalt beløb samt beløb, der er udbetalt som midlertidig erhvervsevnetabs-erstatning, kan ikke senere kræves tilbagebetalt eller modregnet i andre erstatningsposter. jf. § 16, stk. 1, 3. pkt.

2.2. Arbejdsskadesikringslovens regler om erstatning for erhvervsevnetab

Efter arbejdsskadesikringslovens § 48 skal arbejdsgiveren sikre sine medarbejdere mod arbejdsskader. Arbejdsgiveren skal således efter lovens § 50 tegne forsikring mod følgerne af ulykkestilfælde som defineret i lovens § 6 samt efter lovens § 55 tilslutte sig Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring mod følgerne af erhvervssygdomme som defineret i lovens § 7.

Det er ikke en betingelse for erstatning efter arbejdsskadesikringsloven, at der er en ansvarlig skadevolder, jf. herved lovens § 1, stk. 1, 2. pkt.

Arbejdsskadesikringsloven indeholder – på samme måde som erstatningsansvarsloven – regler om de erstatningsposter, der kan dækkes, herunder erstatning for tab af erhvervsevne. Efter arbejdsskadesikringsloven kan der i modsætning til, hvad der gælder efter erstatningsansvarsloven, ikke kræves erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Efter lovens § 16, stk. 1, afgør Arbejdsskadestyrelsen, når der efter sygebehandling, optræning eller revalidering er grundlag for at skønne over den tilskadekomnes fremtidige helbredstilstand og erhvervsmuligheder, om den tilskadekomne er berettiget til erstatning for (bl.a.) tab af erhvervsevne.

Af lovens § 17, stk. 1, 1. pkt., fremgår det, at den tilskadekomne har ret til erstatning for tab af erhvervsevne, hvis arbejdsskaden har nedsat den tilskadekomnes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde. I lighed med, hvad der gælder efter erstatningsansvarsloven, ydes erstatning ikke, hvis tabet af erhvervsevne er mindre end 15 pct., jf. § 17, stk. 1, 2. pkt.

Bedømmelsen af erhvervsevnetabet sker, jf. § 17, stk. 2, ud fra tilsvarende kriterier som efter erstatningsansvarslovens § 5, stk. 2.

Hvis den erhvervsmæssige situation ikke er afklaret, kan Arbejdsskadestyrelsen efter § 17, stk. 3, træffe en midlertidig afgørelse om erstatning for erhvervsevnetab. I modsætning til midlertidige udtalelser efter erstatningsansvarsloven skal en sådan afgørelse efter arbejdsskadesikringsloven fastlægge, hvad det *aktuelle* erhvervsevnetab er, og ikke, hvad det endelige (det vil sige varige) erhvervsevnetab efter endt revalidering, omskoling eller lignende må forventes at blive, jf. herved Højesterets domme af 10. januar og 9. oktober 2002 (Ugeskrift for Retsvæsen 2002, side 730, og 2003, side 47).

Erstatning for tab af erhvervsevne i henhold til Arbejdsskadesikringsloven tilkendes som en løbende ydelse, jf. lovens § 17, stk. 5, medmindre den kapitaliseres efter reglerne i lovens § 27. Midlertidig erstatning for tab af erhvervsevne udbetales altid som en løbende ydelse, jf. lovens § 27, stk. 1, sidste pkt.

Ved fuldstændigt tab af erhvervsevne udgør den løbende ydelse 4/5 af tilskadekomnes årsløn (som fastlagt efter lovens § 24) og ved nedsættelse af erhvervsevnen en forholdsmæssig del heraf, jf. lovens § 17, stk. 6 (idet det dog bemærkes, at disse regler er ændret med virkning fra 1. januar 2011, bl.a. således at den løbende ydelse fremover udgør 83 pct. af tilskadekomnes årsløn, og at arbejdsmarkedsbidrag trækkes fra årslønnen ved beregningen af erstatningen).

Af lovens § 17, stk. 7 og 8, fremgår det, at kravet på erhvervsevnetaberstatning indtræder på det tidspunkt, hvor der er påvist et tab af erhvervsevne, dog ikke fra et tidspunkt der ligger før arbejdsskadesagens anmeldelse.

Lovens § 17 a indeholder en særlig bestemmelse om fastsættelse af erhvervsevnetabet for personer, der efter en arbejdsskade er eller bliver visiteret til fleksjob. Erhvervsevnetabet fastsættes i disse tilfælde på grundlag af forskellen mellem indtjeningen før arbejdsskaden, som fastsat efter § 17 a, stk. 2, og ledighedsydelsen eller indtjeningen i fleksjobbet.

2.3. Sager omfattet af begge love

Arbejdsskadesager, hvor den skadelidtes arbejdsgiver eller en anden skadevolder samtidig er erstatningsansvarlig for skaden efter almindelige erstatningsregler m.v., er omfattet af både erstatningsansvarsloven og arbejdsskadesikringsloven.

For så vidt angår spørgsmålet om krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og erhvervsevnetaberstatning i sådanne sager gælder følgende:

- Skadelidte kan (efter omstændighederne) rejse krav om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter erstatningsansvarslovens regler.
- Skadelidte kan endvidere (efter omstændighederne) rejse krav om erstatning for tab af erhvervsevne efter arbejdsskadesikringsloven og – hvis dette krav er mindre, end hvad der følger af erstatningsansvarslovens regler om erstatning for erhvervsevnetab – krav om erhvervsevnetaberstatning efter erstatningsansvarsloven fraregnet erhvervsevnetaberstatningen efter arbejdsskadesikringsloven.

Det følger af arbejdsskadesikringslovens § 77, 2. pkt., at erhvervsevnetaberstatningen efter arbejdsskadesikringsloven er primær, idet bestemmelsen fastslår, at skadelidtes krav mod den erstatningsansvarlige nedsættes, i det omfang arbejdsskadeforsikringsselskabet har betalt eller er forpligtet til at betale erstatning efter arbejdsskadesikringsloven, jf. herved i øvrigt også Højesterets dom af 16. august 1995 (Ugeskrift for Retsvæsen 1995, side 843).

Hvis en ansvarlig skadevolder eller dennes ansvarsforsikringsselskab, inden arbejdsskadesagen er endeligt afgjort, har udbetalt erstatning for tab af erhvervsevne, som arbejdsskadeforsikringsselskabet efter arbejdsskadesikringsloven har pligt til at betale, kan skadevolder eller dennes ansvarsforsikringsselskab i medfør af arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2, 1. pkt., efterfølgende kræve den udbetalte erstatning godtgjort af arbejdsskadeforsikringsselskabet.

En sådan situation kan f.eks. opstå, hvis skadevolder eller dennes ansvarsforsikringsselskab på tidspunktet for udbetalingen ikke var bekendt med, at der også kunne rejses krav efter arbejdsskadesikringsloven.

I § 29, stk. 2, 2. pkt., er det udtrykkeligt fastsat, at adgangen til at rejse krav i medfør af bestemmelsens 1. pkt., forudsætter, at der er tale om et krav af samme art, som det arbejdsskadeforsikringsselskabet har pligt til at betale. Da erstatning for tabt arbejdsfortjeneste ikke er omfattet af arbejdsskadesikringsloven, er bestemmelsen i 1. pkt. ikke relevant for så vidt angår udbetalinger af denne erstatningspost.

2.4. Retspraksis om periodisering af krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og erstatning for erhvervsevnetab

Som nævnt i afsnit 2.1 ovenfor har domstolene i en række sager taget stilling til, hvordan – og på hvilket grundlag – det tidspunkt, hvor det er muligt midlertidigt eller endeligt at skønne over skadelidtes fremtidige erhvervsevne, nærmere fastlægges, og dermed hvornår skadelidtes krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste

ophører, og et eventuelt krav på erstatning for varigt tab af erhvervsevne indtræder. Disse domme omtales i afsnit 2.4.1 og 2.4.2 nedenfor.

2.4.1. Sager alene omfattet af erstatningsansvarsloven

For så vidt angår sager, der alene er omfattet af erstatningsansvarsloven, har Højesteret i dom af 11. marts 2008 (Ugeskrift for Retsvæsen 2008, side 1386) fastslået, at ordlyden af erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, indebærer, at det ikke i sig selv er tilstrækkeligt for at bringe forpligtelsen til at betale erstatning for tabt arbejdsfortjeneste til ophør, at skadelidte må antages at lide et varigt erhvervsevnetab, der berettiger til erstatning herfor (det vil sige et erhvervsevnetab på mindst 15 pct.). Det er tillige en forudsætning, at det er muligt – bl.a. under inddragelse af de hensyn, der er nævnt i lovens § 5, stk. 2 – at skønne over skadelidtes fremtidige erhvervsevne. Der skal således foreligge et forsvarligt grundlag for det konkrete skøn, også når skønnet er midlertidigt, fordi den skadelidtes erhvervsmæssige situation ikke er afklaret.

Højesteret har endvidere i dommen – og dette er gentaget i Højesterets dom af 27. august 2008 (Ugeskrift for Retsvæsen 2008, side 2601) – fastslået, at det følger af erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, § 5, stk. 2, § 10, stk. 1, og § 16, stk. 1, at en skadevolder eller dennes forsikringsselskab, der er af den opfattelse, at der er skabt et grundlag for – eventuelt midlertidigt – at skønne over skadelidtes fremtidige erhvervsevnetab og derfor ikke længere mener sig forpligtet til at betale erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, enten selv må udøve et rimeligt skøn og udbetale erstatning for erhvervsevnetab i forhold hertil eller anmode Arbejdsskadestyrelsen om en udtalelse om erhvervsevnetabsprocenten. Højesteret udtalte i den forbindelse, at forpligtelsen til at udbetale erstatning for tabt arbejdsfortjeneste vedvarer, indtil Arbejdsskadestyrelsens udtalelse foreligger, medmindre skadevolder eller forsikringsselskabet forinden på forsvarligt grundlag har foretaget et rimeligt skøn over erhvervsevnetabet og udbetalt erstatning for erhvervsevnetabet i forhold hertil.

2.4.2. Sager, hvor der træffes afgørelse om erhvervsevnetabet efter arbejdsskadesikringsloven

2.4.2.1. Højesteret har i dom af 6. oktober 2009 (Ugeskrift for Retsvæsen 2009, side 138) taget stilling til skæringstidspunktet mellem erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og erstatning for tab af erhvervsevne, når der efter arbejdsskadesikringsloven er truffet en *endelig* afgørelse om erhvervsevnetabet.

Højesteret har i dommen fastslået, at erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, 2. pkt., efter sin ordlyd og

bestemmelsens forarbejder må forstås således, at der skal være sammenfald mellem det tidspunkt, hvor retten til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste ophører, og det tidspunkt, hvor retten til erstatning for erhvervsevnetab indtræder, således at der ved erstatningsdækningen hverken opstår »overlapping« eller »huller« mellem de to erstatningsposter. Herefter fastsatte Højesteret skæringstidspunktet mellem skadelidtes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og den pågældendes erstatning for erhvervsevnetab til den 1. februar 2005, hvilket var den dato, som Arbejdsskadestyrelsen ved afgørelse af 29. juni 2005 havde fastsat som virkningstidspunktet for tilkendelsen af erhvervsevnetaberstatning efter arbejdsskadesikringsloven. Ved afgørelsen har Højesteret således fastslået, at dette virkningstidspunkt – og ikke afgørelsestidspunktet eller tidspunktet for den faktiske udbetaling af erhvervsevnetaberstatning efter arbejdsskadesikringsloven – udgør det relevante skæringstidspunkt mellem de to erstatningsposter.

Som nævnt i afsnit 1 ovenfor har Højesteret endvidere ved to domme af 18. november 2009 fastlagt fortolkningen af erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, 2. pkt., med hensyn til tidspunktet for overgangen fra erstatning for tabt arbejdsfortjeneste til erstatning for erhvervsevnetab, når Arbejdsskadestyrelsen har truffet en *midlertidig* afgørelse om erhvervsevnetabet efter arbejdsskadesikringsloven.

I begge sager har Højesterets flertal fastslået, at også en midlertidig afgørelse fra Arbejdsskadestyrelsen om, at der tilkommer skadelidte erhvervsevnetaberstatning efter arbejdsskadesikringsloven, indebærer, at skadelidte efter afgørelsens virkningstidspunkt ikke længere har ret til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Flertallet anførte bl.a., at erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, 2. pkt., bygger på en forudsætning om, at (også) en midlertidig afgørelse om erhvervsevnetab efter arbejdsskadesikringsloven træffes på grundlag af en vurdering af den skønnede *varige* indtægtsnedgang for skadelidte. Flertallet fandt det ikke afgørende for fortolkningen af bestemmelsen, at denne forudsætning har vist sig ikke at være rigtig, jf. herved Højesterets domme af 10. januar og 9. oktober 2002 (Ugeskrift for Retsvæsen 2002, side 730 og 2003, side 47) hvor Højesteret fastslog, at erhvervsevnetabet i midlertidige afgørelser efter arbejdsskadesikringsloven skal fastsættes ud fra, hvad dette tab *aktuelt* er, jf. herved afsnit 2.2 ovenfor. Flertallet bemærkede herved, at formålet med samordningen mellem erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og erstatning for erhvervsevnetab – nemlig at sikre, at der ved erstatningsdækningen hverken opstår »overlapping« eller »huller« mellem de to erstatningsposter – ikke ville kunne opnås, hvis midlertidige afgørelser om

erhvervsevnetab efter arbejdsskadesikringsloven ikke bevirkede, at krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste ophører.

Højesterets mindretal lagde bl.a. vægt på, at formålet med bestemmelsen i erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, 2. pkt., har været, at erstatning for erhvervsevnetab først skulle afløse erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, når der foreligger det fornødne grundlag for – midlertidigt eller endeligt – at skønne over skadelidtes *varige* erhvervsevne. Mindretallet fandt ikke, at en forståelse af bestemmelsen, hvorefter midlertidige afgørelser om erhvervsevnetab efter arbejdsskadesikringsloven ikke bringer retten til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste til ophør, ville give skadelidte dobbeltkompensation eller overlappende dækning. Mindretallet bemærkede herved, at en midlertidig, løbende erhvervsevnetaberstatning efter arbejdsskadesikringsloven reelt må anses for en erstatning for et midlertidigt indtægtstab, og at skadelidte efter erstatningsansvarsloven blot har krav på en eventuel difference mellem på den ene side den midlertidige erhvervsevnetaberstatning efter arbejdsskadesikringsloven sammenlagt med revalideringsydelse m.v. og på den anden side skadelidtes løbende tabte arbejdsfortjeneste.

2.4.2.2. Ved Østre Landsrets upåankede dom af 8. marts 2010 og ved Vestre Landsrets ligeledes upåankede dom af 6. juli 2010 (Ugeskrift for Retsvæsen 2010, side 1797 og 2771) er der taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt der i sager, der er omfattet af både erstatningsansvarsloven og arbejdsskadesikringsloven, skal anvendes samme forståelse af erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, som i de sager, der alene er omfattet af erstatningsansvarsloven, jf. afsnit 2.4.1 ovenfor.

I begge domme udtaltes det, at der ikke er grundlag for at forstå Højesterets udtalelser i de domme, der er omtalt i afsnit 2.4.1 ovenfor, således, at de alene vedrører skader, der *ikke* er omfattet af arbejdsskadesikringsloven. Herefter, og idet hverken skadevolderne eller disses forsikringsselskaber havde foretaget et rimeligt skøn over de skadelidtes erhvervsevnetab og udbetalt erstatning i forhold hertil, inden Arbejdsskadestyrelsen traf afgørelse om erhvervsevnetabet, blev skadevolderne dømt til at betale erstatning for tabt arbejdsfortjeneste helt frem til tidspunktet for Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om erhvervsevnetabet.

2.4.3. Adgangen til at indhente udtalelser om erhvervsevnetabsprocenten fra Arbejdsskadestyrelsen i medfør af erstatningsansvarslovens § 10

I to kendelser af 21. september 2007 (Ugeskrift for Retsvæsen 2007, side 3088 og 3095) har Højesteret taget stilling til, i hvilket omfang Arbejdsskadestyrelsen un-

der en verserende retssag kan anmodes om en udtalelse efter erstatningsansvarslovens § 10.

I førstnævnte sag ønskede den sagsøgte skadevolder at indhente Arbejdsskadestyrelsens udtalelse om, hvorvidt det var muligt på grundlag af nærmere anførte sagsakter på én eller flere bestemte datoer at skønne over skadelidtes fremtidige erhvervsevne.

Højesteret udtalte, at Arbejdsskadestyrelsens besvarelse af sådanne spørgsmål ikke er omfattet af den udtalelse, som hver part i medfør af erstatningsansvarslovens § 10 kan indhente hos styrelsen om fastsættelse af erhvervsevnetabsprocenten, men at styrelsen – der må anses at besidde den nødvendige sagkundskab hertil – også uden hjemmel er berettiget til på vilkår fastsat af styrelsen at besvare sådanne spørgsmål. Da det ikke på forhånd kunne afvises, at besvarelsen kunne have betydning som vejledning for retten i forbindelse med afgørelsen om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter erstatningsansvarslovens § 2, tillod Højesteret, at spørgsmålene blev stillet.

I sidstnævnte sag ønskede den sagsøgte skadevolder primært at indhente en udtalelse fra Arbejdsskadestyrelsen om, hvornår det var muligt midlertidigt eller endeligt at skønne over skadelidtes erhvervsevne, og subsidiært at indhente en udtalelse om, hvorvidt det var muligt på grundlag af nærmere anførte sagsakter på én eller flere bestemte datoer at skønne over skadelidtes fremtidige erhvervsevne.

Højesteret fastslog, at en udtalelse fra Arbejdsskadestyrelsen om, hvornår det var muligt midlertidigt eller endeligt at skønne over skadelidtes fremtidige erhvervsevne, ville indebære en retlig stillingtagen til, hvornår retten til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter erstatningsansvarslovens § 2 ophører, hvilket henhører under domstolenes og ikke styrelsens kompetence. Højesteret afviste derfor indhentelsen af en udtalelse herom som åbenbar overflødig bevisførelse, jf. retsplejelovens § 341, men tog med samme begrundelse som i førstnævnte sag skadevolders subsidiære påstand til følge.

3. Justitsministeriets overvejelser

3.1. Skæringstidspunktet mellem krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og krav på erstatning for erhvervsevnetab

Efter afsigelsen af de domme, der er omtalt i afsnit 2.4.1 og 2.4.2 ovenfor, er retstilstanden i dag den, at skæringstidspunktet mellem erstatningsposterne tabt arbejdsfortjeneste og erhvervsevnetab i sager, der er omfattet af både arbejdsskadesikringsloven og erstatningsansvarsloven ikke fastlægges ud fra samme principper

som i sager, der alene er omfattet af erstatningsansvarsloven.

I sager omfattet af begge love er retstilstanden som fastlagt af Højesteret således den, at skadelidtes krav på (yderligere) erstatning for tabt arbejdsfortjeneste bliver afskåret allerede ved en midlertidig afgørelse efter arbejdsskadesikringsloven, selv om en sådan afgørelse ikke indeholder noget skøn over det *varige* erhvervsevnetab.

Denne retstilstand indebærer, at erstatningen i sådanne arbejdsskadesager ikke nødvendigvis kompenserer skadelidte fuldt ud for det indtægtstab, der er påført skadelidte i perioden, indtil skadelidte kan begynde at arbejde igen (i væsentligt samme omfang som tidligere), eller indtil det tidspunkt, hvor skadelidtes varige erhvervsevnetab er indtrådt. Der vil f.eks. ske en ufuldstændig dækning af skadelidtes indtægtstab, når det beløb, som skadelidte modtager i midlertidig erhvervsevnetabsersatning efter arbejdsskadesikringsloven sammenlagt med en revalideringsydelse, er lavere end den indtægt, som skadelidte oppebar indtil skadens indtræden.

Efter Justitsministeriets opfattelse er det væsentligt at sikre, at skadelidte i sager, der også er omfattet af arbejdsskadesikringsloven, fremover – i overensstemmelse med den oprindelige forudsætning bag affattelsen af erstatningsansvarslovens § 2 – fuldt ud kompenseres for det indtægtstab, som den pågældende lider i perioden frem til, at den pågældende enten kan begynde at arbejde igen (i væsentligt samme omfang som tidligere) eller – i de tilfælde hvor skaden medfører et varigt erhvervsevnetab – frem til det tidspunkt, hvor det varige erhvervsevnetab indtræder.

Justitsministeriet finder derfor, at erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, bør ændres, således at retten til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i de omhandlede tilfælde gælder i samme omfang som i andre sager, hvor der er en ansvarlig skadevolder. Det bør således ikke gøre nogen forskel med hensyn til muligheden for at kræve erstatning for tabt arbejdsfortjeneste af den ansvarlige skadevolder, om skaden er forvoldt i forbindelse med udførelsen af den pågældendes arbejde eller i fritiden. I begge situationer bør det tidspunkt, fra hvilket skadelidte ikke længere har krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, fastlægges ud fra samme objektive kriterier, nemlig om skadelidte er blevet i stand til at arbejde igen (i væsentligt samme omfang som tidligere), eller om skadelidte har lidt et *varigt* erhvervsevnetab på 15 pct. eller mere. Midlertidige afgørelser efter arbejdsskadesikringsloven, hvorved skadelidte på baggrund af en vurdering af den pågældendes *aktuelle* erhvervsevnetab får tilkendt erhvervsevnetabsersatning, bør såle-

des fremover ikke i sig selv bevirke, at skadelidtes krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste ophører.

3.2. Fradrag i erstatningen efter erstatningsansvarsloven som følge af en midlertidig erstatning for erhvervsevnetab efter arbejdsskadesikringsloven

Konsekvensen af den ovenfor i afsnit 3.1 foreslåede ændring af erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, vil bl.a. være, at skadelidte fremover efter omstændighederne inden for den samme periode vil være berettiget til både erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter erstatningsansvarsloven og midlertidig erhvervsevnetabserstatning efter arbejdsskadesikringsloven.

Denne ændring bør ikke føre til, at skadelidte kan opnå et samlet erstatningsbeløb, der overstiger det indtægts- tab, som skadelidte rent faktisk har haft i den pågældende periode.

Det bør derfor sikres, at skadelidte ikke er berettiget til fuld erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter erstatningsansvarsloven for den periode, hvor der samtidig i henhold til en midlertidig afgørelse efter arbejdsskadesikringsloven tilkommer skadelidte en løbende erstatning for erhvervsevnetab (en erstatning, der reelt har karakter af (delvis) erstatning for et midlertidigt indtægtstab).

I overensstemmelse hermed foreslås lovens § 2, stk. 2, om fradrag i erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste ændret således, at en erstatning for erhvervsevnetab i henhold til en midlertidig afgørelse efter arbejdsskadesikringsloven skal fradrages i skadelidtes krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter erstatningsansvarsloven i det omfang, de to erstatningsposter dækker samme periode.

I tilknytning hertil foreslås endvidere en ændring af arbejdsskadesikringslovens § 77, således at det kommer til at fremgå udtrykkeligt af denne bestemmelse, at en midlertidig erhvervsevnetabserstatning efter arbejdsskadesikringsloven ikke bevirker, at den erstatning for erhvervsevnetab, som skadelidte eventuelt har krav på efter erstatningsansvarsloven, nedsættes.

Det bemærkes i den forbindelse, at midlertidig erhvervsevnetabserstatning efter arbejdsskadesikringsloven som nævnt udgør en delvis dækning af skadelidtes *aktuelle* indtægtstab (den tabte arbejdsfortjeneste). Den midlertidige erhvervsevnetabserstatning skal derfor tages i betragtning ved beregningen af, hvor stort et beløb skadelidte har krav på at få udbetalt til dækning af sin tabte arbejdsfortjeneste, jf. den foreslåede ændring af erstatningsansvarslovens § 2, stk. 2, og det forslag til ændring af arbejdsskadesikringslovens § 29, som er omtalt nedenfor i afsnit 3.3, men derimod ikke ved opgø-

relsen af et eventuelt krav på erstatning for varigt erhvervsevnetab efter erstatningsansvarsloven.

3.3. Konsekvenserne af retrospektiv fastsættelse af skadelidtes erhvervsevnetab

Vurderingen af, om – og i givet fald hvornår – skadelidte har lidt et erhvervsevnetab, vil i praksis ofte ske retrospektivt, da der typisk vil være en vis sagsbehandlingstid forbundet med bl.a. at tilvejebringe og vurdere det grundlag, på hvilket skadelidtes erhvervsevne skal bedømmes.

Det forhold, at fastsættelsen af det tidspunkt, hvor skadelidte ikke længere er berettiget til (fuld) erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, ofte vil ske retrospektivt, vil efter omstændighederne indebære, at en skadevolder eller dennes forsikringsselskab på tidspunktet for den retrospektive fastsættelse af skæringstidspunktet har udbetalt erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for en periode, der ligger ud over skæringstidspunktet.

Der bør efter Justitsministeriets opfattelse tages hensyn til dette forhold bl.a. ved at sikre, at der ikke er noget til hinder for, at skadevolder eller dennes forsikringsselskab i sådanne tilfælde kan modregne det beløb, der er udbetalt for meget i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, i en eventuel erhvervsevnetabserstatning efter lovens § 5, eller – hvis der ikke er noget beløb at foretage modregning i – kræve den for meget udbetalte erstatning tilbagebetalt.

Erstatningsansvarslovens § 16 foreslås derfor ændret, således at det kommer til at fremgå, at reglen i bestemmelsens 3. pkt. om, at eventuelt udbetalte a conto beløb ikke senere kan kræves tilbagebetalt eller modregnet i andre erstatningsposter, ikke omfatter beløb, der måtte være udbetalt som erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for en periode, hvor skadelidte ikke har haft krav på (fuld) erstatning fra skadevolder for denne erstatningspost, jf. den foreslåede § 2 i erstatningsansvarsloven, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 1 og 2. Herefter vil sådanne beløb, der er udbetalt a conto som erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, kunne kræves tilbagebetalt eller modregnet i andre erstatningsposter efter almindelige formueretlige regler herom.

Det bør endvidere for så vidt angår sager, der også er omfattet af arbejdsskadesikringsloven, ved en ændring af denne lovs § 29 sikres, at den ansvarlige skadevolder eller dennes ansvarsforsikringsselskab kan kræve det beløb, der på baggrund af en retrospektiv fastsættelse af erhvervsevnetabet er blevet udbetalt for meget i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, godtgjort af arbejdsskade-forsikringsselskabet eller Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring. I forlængelse heraf bør det

endvidere sikres, at arbejdsskadeforsikringsselskabet eller Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring i disse tilfælde fradrager det pågældende beløb i det beløb, som skadelidte har krav på at få udbetalt i erhvervsevnetabs-erstatning efter arbejdsskadesikringsloven, og herefter alene udbetaler en eventuel difference til skadelidte.

Det bemærkes, at det forhold, at skadelidte efter omstændighederne får udbetalt for meget i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste samt det forhold, at dette beløb efterfølgende bliver fradraget, modregnet eller tilbagebetalt, kan være af skattemæssig betydning for skadelidte. Det skyldes, at skadelidte skal betale skat af erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Skadelidte skal dog naturligvis ikke (endeligt) betale skat af erstatningen, hvis det efterfølgende fastslås, at skadelidte ikke har været berettiget til den, sådan at den derfor tilbagesøges på en af de nævnte måder af skadevolder eller dennes forsikringsselskab. Skadelidte vil i sådanne tilfælde kunne få sin skatteansættelse ændret inden for gældende frist- og forældelsesregler, jf. herved skatteforvaltningslovens §§ 26, 27 og 34 a.

3.4. Arbejdsskadestyrelsens udtalelser efter erstatningsansvarslovens § 10

Som anført ovenfor i afsnit 2.1 følger det af erstatningsansvarslovens § 10, stk. 1, at såvel skadelidte som skadevolder kan indhente en udtalelse om spørgsmålet om fastsættelsen af erhvervsevnetabsprocenten fra Arbejdsskadestyrelsen. Udtalelsen skal så vidt muligt afgives inden 1 år og senest 2 år efter fremsættelsen, jf. bestemmelsens 2. pkt. Hvis den erhvervsmæssige situation ikke er afklaret, kan Arbejdsskadestyrelsen, når der foreligger særlige omstændigheder, afgive en midlertidig udtalelse, jf. bestemmelsens 3. pkt.

Arbejdsskadestyrelsens udtalelser efter erstatningsansvarslovens § 10 indeholder kun i visse – men altså ikke alle – tilfælde en retrospektiv vurdering af skadelidtes erhvervsevnetab, det vil sige en vurdering af, på hvilket tidspunkt det varige erhvervsevnetab må anses for indtrådt. Derved adskiller udtalelserne sig fra styrelsens afgørelser om erhvervsevnetab efter arbejdsskadesikringslovens § 17. I disse afgørelser skal der nemlig i henhold til den nugældende affattelse af § 17, stk. 7 og 8, altid fastsættes et virkningstidspunkt for skadelidtes tab af erhvervsevne. Dette virkningstidspunkt vil af de grunde, som er nævnt i afsnit 3.3 ovenfor, ofte ligge noget længere tilbage end afgørelsestidspunktet.

Det bør i alle tilfælde, hvor det kan være relevant, være muligt at indhente en udtalelse fra Arbejdsskadestyrelsen, der skal kunne tjene som et (vejledende) grundlag for afgrænsningen af, hvornår skadelidte har lidt et varigt

erhvervsevnetab og dermed ikke længere er berettiget til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Erstatningsansvarslovens § 10 stk. 1, 1. pkt., foreslås på den baggrund ændret, således at der fremover ikke er tvivl om, at såvel skadevolder som skadelidte kan indhente en udtalelse fra Arbejdsskadestyrelsen om, hvornår det varige erhvervsevnetab efter styrelsens vurdering er indtrådt.

Forslaget ændrer ikke ved det forhold, at indhentelse af en udtalelse til brug for en verserende retssag efter omstændighederne vil være overflødig bevisførelse, der kan afskæres af domstolene, jf. retsplejelovens § 341 og afsnit 2.4.3 ovenfor med omtale af retspraksis.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget kan have afledte økonomiske konsekvenser for det offentlige i sager, hvor det offentlige er ansvarlig for en forvoldt personskade. Det offentlige vil i så fald som følge af den foreslåede ændring af erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, være forpligtet til også i sager, der tillige er omfattet af arbejdsskadesikringsloven, at udbetale erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, indtil skadelidte kan begynde at arbejde igen, eller indtil det tidspunkt, hvor skadelidte har lidt et varigt erhvervsevnetab på 15 pct. eller mere. Dette svarer til en oprindelig forudsætning, der ligger bag den gældende affattelse af erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, jf. afsnit 3.1 ovenfor. Det er således i overensstemmelse med den oprindelige forudsætning bag loven, at det offentlige i disse tilfælde vil være forpligtet til efter omstændighederne at udbetale erstatning i en vis yderligere periode. Samlet set er det vurderingen, at de afledte økonomiske konsekvenser for det offentlige vil være begrænsede.

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser af betydning for det offentlige.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget kan have afledte økonomiske konsekvenser for erhvervsdrivende i sager, hvor den pågældende erhvervsdrivende er ansvarlig for en forvoldt personskade. Den pågældende erhvervsdrivende eller dennes forsikringsselskab vil i så fald som følge af den foreslåede ændring af erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, være forpligtet til også i sager, der tillige er omfattet af arbejdsskadesikringsloven, at udbetale erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, indtil skadelidte kan begynde at arbejde igen, eller indtil det tidspunkt, hvor skadelidte har lidt et varigt erhvervsevnetab på 15 pct. eller mere. Dette svarer til en oprindelig forudsætning, der ligger bag den gældende affattelse af erstatningsansvarslovens

§ 2, stk. 1, jf. afsnit 3.1 ovenfor. Det er således i overensstemmelse med den oprindelige forudsætning bag loven, at den erhvervsdrivende eller dennes forsikrings-selskab i disse tilfælde vil være forpligtet til efter omstændighederne at udbetale erstatning i en vis yderligere periode. Samlet set er det vurderingen, at de afledte økonomiske konsekvenser for erhvervslivet vil være begrænsede.

Den foreslåede ændring af arbejdsskadesikringslovens § 29 kan endvidere have visse begrænsede administrative konsekvenser for forsikringsselskaberne i det omfang, der fra et ansvarsforsikringsselskabs side rejses krav mod et arbejdsskadeforsikringsselskab om godtgørelse i henhold til bestemmelsen.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslaget har alene afledte konsekvenser i visse tilfælde, hvor skadelidte efter omstændighederne vil have krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i en længere periode end efter gældende ret. De afledte konsekvenser vurderes samlet set at være begrænsede.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Lovforslaget har alene afledte konsekvenser i visse tilfælde, hvor skadelidte efter omstændighederne vil have krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i en længere periode end efter gældende ret. De afledte konsekvenser vurderes samlet set at være begrænsede.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Høring

Et udkast til lovforslag har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten og samtlige byretter, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Advokatrådet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Danske Advokater, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Det Centrale Handicapråd, DI, Fagligt Fælles Forbund, Forbrugerrådet, Forsikring & Pension, FTF, Håndværksrådet, KL, Landsforeningen af Polio-, Trafik- og Ulykkesskadede, Landsorganisationen i Danmark, Patientforsikringen, Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger og Ældre Sagen.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

(Erstatningsansvarsloven)

Til nr. 1 (§ 2, stk. 1)

Det foreslås at ændre affattelsen af lovens § 2, stk. 1, således at retten til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i alle tilfælde – det vil sige også i sager, der tillige er omfattet af arbejdsskadesikringsloven – først ophører, når skadelidte kan begynde at arbejde igen (i væsentligt samme omfang som tidligere), eller på det tidspunkt, hvor skadelidte har lidt et *varigt* erhvervsevnetab på mindst 15 pct. og dermed i stedet skal have udbetalt erhvervsevnetabserstatning.

Den foreslåede ændring indebærer navnlig, at midlertidige afgørelser efter arbejdsskadesikringslovens § 17, stk. 3, ikke i sig selv kan afskære retten til fortsat erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Det er som hidtil formålet med bestemmelsen, at der ved erstatningsdækningen ikke opstår »huller« mellem erstatningsposterne tabt arbejdsfortjeneste og tab af erhvervsevne. F.eks. kan skadevolder eller dennes forsikringsselskab – på samme måde som efter gældende ret – ikke stoppe en udbetaling af erstatning for tabt arbejdsfortjeneste under henvisning til, at Arbejdsskadesstyrelsens vurdering af skadelidtes erhvervsevnetab i form af en udtalelse efter erstatningsansvarslovens § 10 eller en afgørelse i henhold til arbejdsskadesikringslovens §§ 17 og 17 a afventes. Skadevolder eller dennes forsikringsselskab kan derimod alene stoppe udbetalingen af erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, *hvis og når* der foreligger det fornødne grundlag for at fastslå, at skæringstidspunktet efter § 2, stk. 1, er indtrådt, jf. nærmere herom straks nedenfor.

Fastsættelsen af det tidspunkt, hvor skadelidte har lidt et varigt erhvervsevnetab på mindst 15 pct., og hvor det således står klart, at skadelidte ikke kommer til at arbejde igen i væsentligt samme omfang som tidligere, afhænger som hidtil af en konkret vurdering af sagens omstændigheder. Denne vurdering, der endeligt henhører under domstolene, kan foretages af Arbejdsskadestyrelsen i form af en (midlertidig eller endelig) udtalelse efter lovens § 10, jf. herved den foreslåede ændring af denne bestemmelse i lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil, eller i form af en afgørelse efter arbejdsskadesikringsloven om skadelidtes *endelige* erhvervsevnetab. Vurderingen kan herudover også foretages af skadevolder eller dennes forsikringsselskab under forudsætning af, at der udøves et rimeligt skøn på forsvarligt grundlag over erhvervsevnetabet, og at der udbetales

erstatning for erhvervsevnetabet i forhold hertil, jf. herved afsnit 2.4.1 og 2.4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

I praksis vil den foreslåede ændring af bestemmelsen, sammenholdt med den foreslåede ændring af erstatningsansvarslovens § 2, stk. 2, bl.a. indebære, at en skadelidte, der f.eks. gennemgår et revaliderings- eller omskolingsforløb, der har udsigt til at lykkes, samlet set – også i sager, der tillige er omfattet af arbejdsskadesikringsloven – får dækket sit fulde indtægtstab. Retten til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste (nettotabet) bortfalder således alene, *hvis og når* der er grundlag for at fastslå – efter omstændighederne retrospektivt – at skadelidte har lidt et *varigt* erhvervsevnetab på 15 pct. eller mere med den virkning, at skadelidte i stedet for erstatning for tabt arbejdsfortjeneste er berettiget til erstatning for sit erhvervsevnetab fra det tidspunkt, hvor dette er indtrådt.

Det bemærkes i den forbindelse, at skadelidte som hidtil i overensstemmelse med almindelige erstatningsretlige regler har pligt til at begrænse sit tab. Hvis den skadelidte uden rimelig grund nægter at deltage i de revaliderings- og aktiveringstilbud, som findes, eller hvis sagen på grund af forhold på den skadelidtes side trækker ud, således at f.eks. en aktivering forsinkes, vil dette altså fortsat efter omstændighederne kunne medføre, at retten til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste fortabes.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.1.

Til nr. 2 (§ 2, stk. 2)

Som det fremgår af bemærkningerne til den foreslåede § 2, stk. 1, i erstatningsansvarsloven, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 1, vil en midlertidig afgørelse om erhvervsevnetabserstatning efter arbejdsskadesikringslovens § 17, stk. 3, ikke i sig selv afskære retten til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Det indebærer, at skadelidte efter omstændighederne inden for den samme periode med uarbejdsdygtighed kan have krav på begge erstatningsposter.

Imidlertid er det ikke hensigten, at skadelidte skal kunne opnå dobbeltdækning for sit midlertidige indtægtstab, og det foreslås derfor, at det kommer til at fremgå af erstatningsansvarslovens § 2, stk. 2, at midlertidig erhvervsevnetabserstatning efter arbejdsskadesikringsloven skal fradrages i erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste, i det omfang den midlertidige erhvervsevnetabserstatning efter arbejdsskadesikringsloven dækker en periode, hvor der tillige tilkommer skadelidte erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2.

Til nr. 3 (§ 10, stk. 1)

Den foreslåede ændring tilsigter udtrykkeligt at fastsætte, at Arbejdsskadestyrelsen efter erstatningsansvarslovens § 10 kan anmodes ikke blot om en udtalelse om styrelsens opfattelse af omfanget af skadelidtes erhvervsevnetab (det vil sige erhvervsevnetabsprocenten), men også kan anmodes om en tilkendegivelse af, på hvilket tidspunkt det pågældende erhvervsevnetab i givet fald er indtrådt.

Er det Arbejdsskadestyrelsens vurdering, at skadelidte fra et bestemt tidspunkt er blevet i stand til at arbejde igen i væsentligt samme omfang som tidligere, idet styrelsen enten vurderer, at der ikke er indtrådt et varigt erhvervsevnetab, eller at erhvervsevnetabsprocenten er under 15, kan udtalelsen også afspejle dette og dermed, at skæringstidspunktet efter den i § 1, nr. 1, foreslåede affattelse af erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, på den baggrund anses for indtrådt.

Det bemærkes, at det som hidtil ikke i sig selv vil være tilstrækkeligt til at bringe en pligt til at udbetale erstatning for tabt arbejdsfortjeneste til ophør, at skadevolder eller dennes forsikringsselskab har anmodet Arbejdsskadestyrelsen om en udtalelse om erhvervsevnetabet. Der henvises herom i øvrigt til afsnit 2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Hvis skadevolder eller dennes forsikringsselskab ikke selv foretager et rimeligt skøn på forsvarligt grundlag over erhvervsevnetabet og udbetaler erstatning for erhvervsevnetabet i forhold hertil, vedvarer forpligtelsen til at udbetale erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, indtil Arbejdsskadestyrelsens udtalelse foreligger, idet udtalelsen så i stedet udgør det fornødne grundlag for en fastsættelse af skæringstidspunktet mellem de to erstatningsposter. Det forudsætter naturligvis, at styrelsen har fundet, at der foreligger det fornødne grundlag for at udtale, enten at skadelidte pr. en bestemt dato har lidt et varigt erhvervsevnetab på mindst 15 pct., eller at skadelidte pr. en bestemt dato er blevet i stand til at arbejde igen.

Viser det sig, at skadevolder eller dennes forsikringsselskab ved at afvente Arbejdsskadestyrelsens udtalelse har udbetalt erstatning for tabt arbejdsfortjeneste ud over skæringstidspunktet, vil det beløb, der således er udbetalt for meget, kunne modregnes i f.eks. en eventuel erhvervsevnetaberstatning efter erstatningsansvarslovens § 5 eller kræves tilbagebetalt, hvis betingelserne efter almindelige formueretlige regler om modregning og tilbagebetaling er opfyldt. Det gælder også beløb, der

måtte være udbetalt a conto, jf. den ved lovforslagets § 1, nr. 4, foreslåede ændring af erstatningsansvarslovens § 16 og bemærkningerne hertil.

Er der tale om en arbejdsskadesag, vil skadevolder eller dennes forsikringsselskab endvidere efter omstændighederne kunne udnytte den adgang, der foreslås indsat i arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 3, jf. lovforslagets § 2, nr. 1, og bemærkningerne hertil, til at rejse krav mod arbejdsskadeforsikringsselskabet (eller efter omstændighederne Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring) om hel eller delvis godtgørelse af det beløb, der er udbetalt i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, for en periode, hvor der tilkommer skadelidte erstatning for tab af erhvervsevne i henhold til arbejdsskadesikringsloven.

Den foreslåede ændring af erstatningsansvarslovens § 10, stk. 1, ændrer ikke ved den vejledende karakter, som Arbejdsskadestyrelsens udtalelser har efter gældende ret. Om end udtalelserne normalt vil blive tillagt betydelig vægt, er det selvsagt fortsat i sidste ende et domstolsanliggende at foretage den retlige vurdering af, om – og i givet fald hvornår – skæringstidspunktet efter den i § 1, nr. 1, foreslåede affattelse af erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, er indtrådt, og hvilken erhvervsevnetaberstatning (om nogen) skadelidte er berettiget til. Forslaget ændrer dermed heller ikke ved det forhold, at indhentelse af en udtalelse til brug for en verserende retssag efter omstændighederne vil være overflødig bevisførelse, der kan afskæres af domstolene, jf. retsplejelovens § 341.

Det bemærkes i øvrigt, at Arbejdsskadestyrelsens adgang til at afgive midlertidige udtalelser efter erstatningsansvarslovens § 10, stk. 1, 3. pkt., opretholdes uændret i forhold til gældende ret. Det kan således som hidtil efter omstændighederne være relevant, at styrelsen afgiver en midlertidig udtalelse i tilfælde, hvor skadelidte skal gennemføre f.eks. et længerevarende revalideringsforløb. I så fald er det naturligvis en forudsætning, at der er det fornødne forsvarlige grundlag for at skønne midlertidigt over skadelidtes varige erhvervsevnetab, uanset at den erhvervsmæssige situation for skadelidte endnu ikke er fuldt ud afklaret (jf. herved også Højesterets dom af 11. marts 2008, Ugeskrift for Retsvæsen 2008, side 1386 og forarbejderne til bestemmelsen, L 143, Folketingstidende 2000-01, tillæg A, siderne 3512 f, 3528 og 3530).

En midlertidig udtalelse vil i øvrigt på samme måde som en endelig udtalelse efter omstændighederne kunne indeholde en retrospektiv vurdering af, at skadelidte har lidt et varigt erstatningsberettiget erhvervsevnetab, og at skæringstidspunktet efter den i § 1, nr. 1, foreslåede affattelse af erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, på den

baggrund anses for indtrådt. De nævnte muligheder for modregning, tilbagebetaling og godtgørelse af for meget udbetalt erstatning for tabt arbejdsfortjeneste kan derfor efter omstændighederne også være af betydning og bringes i anvendelse i disse tilfælde, hvor Arbejdsskadestyrelsen endnu ikke har kunnet fastsætte den endelige erhvervsevnetabsprocent.

Det bemærkes i øvrigt, at det som hidtil vil være op til den part, der anmoder om en udtalelse efter § 10, at udforme anmodningen således, at det står klart, hvilke spørgsmål der ønskes behandlet i udtalelsen. Ønskes det eksempelvis, at styrelsen foretager en vurdering af, om skæringstidspunktet er indtrådt – og i givet fald hvornår – skal dette fremgå udtrykkeligt af anmodningen.

Den foreslåede nyaffattelse af § 10, stk. 1, indebærer herudover en enkelt ændring af redaktionel karakter, idet den gældende bestemmelses henvisning til lov om sikring mod følger af arbejdsskade udgår. Lov om sikring mod følger af arbejdsskade er afløst af lov om arbejdsskadesikring, og da det fremgår af arbejdsskadesikringslovens § 81, stk. 1, 2. pkt., at Arbejdsskadestyrelsen (mod betaling, jf. § 81, stk. 2) kan afgive udtalelser efter § 10 i erstatningsansvarsloven, er det ikke nødvendigt at henvise til arbejdsskadesikringsloven i erstatningsansvarslovens § 10, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.4.

Til nr. 4 (§ 16, stk. 1, 4. pkt.)

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at fastsættelsen af skæringstidspunktet mellem erstatningsposterne tabt arbejdsfortjeneste og erhvervsevnetab efter erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 1, som nævnt ovenfor i afsnit 3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger i praksis ofte vil ske retrospektivt. En sådan retrospektiv fastsættelse af skæringstidspunktet indebærer sammenholdt med den grundlæggende forudsætning om, at der ikke må opstå »huller« i erstatningsdækningen, at erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste efter omstændighederne kommer til udbetaling for en periode, der rækker ud over det tidspunkt, som efterfølgende fastsættes som det relevante skæringstidspunkt.

På den baggrund foreslås § 16, stk. 1, ændret, således at det kommer til at fremgå, at reglen i bestemmelsens 3. pkt. om, at eventuelt udbetalte a conto beløb ikke senere kan kræves tilbagebetalt eller modregnet i andre erstatningsposter, ikke gælder for så vidt angår beløb, der måtte være udbetalt som erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for en periode, hvor skadelidte efter lovens § 2, stk. 1, ikke har haft krav på denne erstatning.

Herefter vil sådanne a conto beløb – på samme måde som beløb, der er udbetalt til fuldstændig dækning af skadelidtes tabte arbejdsfortjeneste – under de nævnte omstændigheder kunne kræves tilbagebetalt eller modregnet efter almindelige formueretlige regler herom.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.3.

Til § 2

(Arbejdsskadesikringsloven)

Til nr. 1 (§ 29, stk. 3)

Som nævnt i afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger omfatter den gældende bestemmelse i arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 2, om den erstatningsansvarlige skadevolder eller dennes ansvarsforsikringsselskabs adgang til at få godtgjort udbetalte erstatninger til skadelidte af arbejdsskadesikrings-selskabet eller Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring ikke udbetalinger af erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Det skyldes, at arbejdsskadesikringslovens erstatningssystem ikke opererer med erstatningsposten tabt arbejdsfortjeneste.

Imidlertid vil der i praksis, som beskrevet ovenfor i afsnit 3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger – herunder i sager, der både er omfattet af erstatningsansvarsloven og arbejdsskadesikringsloven – ofte ske en retrospektiv vurdering af, hvornår skadelidte har lidt et erhvervsevnetab. I sager omfattet af arbejdsskadesikringsloven følger dette forudsætningsvist af lovens § 17, stk. 7 og 8.

Dermed vil det også i sager, der både er omfattet af erstatningsansvarsloven og arbejdsskadesikringsloven, kunne forekomme, at skadevolder eller dennes ansvarsforsikringsselskab har udbetalt erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for en periode, hvor det – på baggrund af en retrospektiv afgørelse efter arbejdsskadesikringsloven – efterfølgende kan konstateres, at skæringstidspunktet efter erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 1, allerede var indtrådt.

Med den foreslåede § 29, stk. 3, vil skadevolder eller dennes ansvarsforsikringsselskab kunne kræve en sådan (for meget) udbetalt erstatning godtgjort af arbejdsskadesikrings-selskabet (eller efter omstændighederne af Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring).

Den foreslåede ændring er begrundet i, at skadelidte efter skæringstidspunktets indtræden alene har krav på erstatning for et eventuelt erhvervsevnetab. Denne erstatning skal i sager, der også er omfattet af arbejdsskadesikringsloven, primært udredes efter denne lovs

arbejdsskadesikringsystem, det vil sige af arbejdsskade-forsikrings-selskabet (eller efter omstændighederne af Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring) frem for af skadevolder eller dennes ansvarsforsikrings-selskab. Skadevolder eller dennes ansvarsforsikrings-selskab vil dog – som hidtil – kunne være forpligtet til at betale et differencekrav, hvis det viser sig, at skadelidte efter erstatningsansvarsloven har krav på et større beløb i erstatning for sit varige erhvervsevnetab end det, der følger af arbejdsskadesikringsloven.

Ved at give skadevolder eller dennes ansvarsforsikrings-selskab mulighed for at kunne kræve det beløb, der er udbetalt for meget i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, godtgjort af arbejdsskade-forsikrings-selskabet eller af Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring inden en eventuel udbetaling af erhvervsevnetabserstatning til skadelidte efter arbejdsskadesikringsloven, sikres skadevolder eller dennes ansvarsforsikrings-selskab i de pågældende tilfælde en direkte og sikker adgang til at få det pågældende beløb tilbage (i det omfang der er dækning for det inden for det beløb, som skadelidte efter Arbejdsskadestyrelsens afgørelse er blevet tilkendt i erhvervsevnetabserstatning).

Ved den foreslåede bestemmelse i § 29, stk. 3, 2. pkt., hvorefter arbejdsskade-forsikrings-selskabet eller Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring inden udbetalingen af skadelidtes erhvervsevnetabserstatning skal trække det pågældende beløb fra i erstatningen, sikres det samtidig, at skadelidte ikke opnår en dobbeltdækning af sit tab. En reduktion i henhold til den foreslåede bestemmelse indebærer således, at skadelidte i sidste ende ikke opnår mere end den erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter erstatningsansvarsloven og den erstatning for erhvervsevnetab efter arbejdsskadesikringsloven, som skadelidte er berettiget til, idet skadelidte ikke endeligt kommer til at få erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for en periode, der ligger efter skæringstidspunktet.

Den foreslåede § 29, stk. 3, er ikke er begrænset til tilfælde, hvor Arbejdsskadestyrelsen har truffet en afgørelse om det endelige erhvervsevnetab. Skadevolder eller dennes ansvarsforsikrings-selskab vil også få adgang til at rejse krav over for arbejdsskade-forsikrings-selskabet eller Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring i tilfælde, hvor styrelsen alene har truffet en midlertidig afgørelse om erhvervsevnetabet i medfør af arbejdsskadesikringslovens § 17, stk. 3. Denne adgang vil være relevant i det omfang skadevolder eller dennes ansvarsforsikrings-selskab på det tidspunkt, hvor styrelsen træffer en sådan – ligeledes retrospektiv – midlertidig afgørelse, allerede har udbetalt *fuld* erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for den periode, der er forløbet fra

det tidspunkt, hvor skadelidte i henhold til afgørelsen har lidt et aktuelt (og efter arbejdsskadesikringsloven erstatningsberettiget) indtægtstab, og til afgørelsestidspunktet.

Bestemmelsens betydning i sådanne tilfælde kan illustreres ved følgende eksempel:

Efter en arbejdsulykke forårsaget af en ansvarlig skadevolder udbetaler skadevolderens ansvarsforsikrings-selskab i perioden 1. januar 2012 til 1. december 2012 et månedligt beløb på 30.000 kr. til skadelidte i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Den 1. december 2012 træffer Arbejdsskadestyrelsen afgørelse efter arbejdsskadesikringslovens § 17, stk. 3, og slår herved fast, at skadelidte pr. 1. juni 2012 har lidt et aktuelt erhvervsevnetab på 20 pct. Skadelidte har derfor (i medfør af arbejdsskadesikringslovens § 17, stk. 6, og § 24, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 2.2) krav på at få udbetalt midlertidig erhvervsevnetabserstatning på 20 pct. af 83 pct. af de 180.000 kr. (dog med fradrag af arbejdsmarkedsbidrag på 8 pct., dvs. 14.400 kr. = 165.600 kr.), som skadelidte har haft i indtægtstab i perioden 1. juni 2012 til 1. december 2012. Skadelidte har altså for denne periode krav på 27.489,60 kr. i midlertidig erhvervsevnetabserstatning fra arbejdsskade-forsikrings-selskabet (83 pct. af 165.600 kr. = 137.448 kr. og 20 pct. heraf = 27.489,60 kr.). Som nævnt har skadelidte imidlertid allerede for samme periode fået udbetalt erstatning for sin tabte arbejdsfortjeneste (det fulde tab på 180.000 kr.) af skadevolders ansvarsforsikrings-selskab.

Den foreslåede bestemmelse i arbejdsskadesikringslovens § 29, stk. 3, fører i det tilfælde, som er nævnt i eksemplet, til, at ansvarsforsikrings-selskabet kan gøre krav på at få de 27.489,60 kr. godtgjort af arbejdsskade-forsikrings-selskabet. Skadevolders ansvarsforsikrings-selskab har herefter i sidste ende betalt 152.510,40 kr. i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for den pågældende periode (1. juni 2012 til 1. december 2012), hvilket svarer til den del af skadelidtes tab, som ikke dækkes af arbejdsskadesikrings-systemet.

Det foreslåede 2. pkt. sikrer endvidere, at skadelidte ikke opnår dobbeltdækning for den periode, hvor skadelidte på baggrund af en retrospektiv fastsættelse af det midlertidige erhvervsevnetab har været berettiget til begge erstatningsposter (i eksemplet perioden fra 1. juni 2012 til den 1. december 2012). I eksemplet bliver der således efter det fradrag af de 27.489,60 kr., som skal ske i henhold til det foreslåede 2. pkt., ikke nogen difference at udbetale i midlertidig erhvervsevnetabserstatning. Skadelidte opnår således for den pågældende periode alene den erstatning på de 180.000 kr., som allerede er udbetalt af skadevolders ansvarsforsikrings-

selskab, og som svarer til det indtægtstab – den tabte arbejdsfortjeneste – som skadelidte har haft i perioden.

I den efterfølgende periode (dvs. i perioden efter den 1. december 2012), hvor skadelidte fortsat er berettiget til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, indtil skærings-tidspunktet efter den foreslåede bestemmelse i erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, jf. herved lovforslagets § 1, nr. 1, indtræder, vil skadevolders ansvarsforsikringsselskab kunne anvende den foreslåede bestemmelse i erstatningsansvarslovens § 2, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 2, til at fradrage den løbende midlertidige erhvervsevnetabserstatning efter arbejdsskadesikringsloven i udbetalingerne af tabt arbejdsfortjeneste. Der henvises herved til lovforslagets § 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil og til afsnit 3.2 ovenfor i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.3.

Til nr. 2 (§ 77, 3. pkt.)

Den foreslåede ændring af arbejdsskadesikringslovens § 77 har til formål at sikre, at det kommer til at fremgå udtrykkeligt af bestemmelsen, at det forhold, at der er betalt eller er pligt til at betale skadelidte en midlertidig erhvervsevnetabserstatning efter arbejdsskadesikringsloven, ikke bevirker, at skadelidtes krav på erhvervsevnetabserstatning efter erstatningsansvarsloven nedsættes.

Forslaget er begrundet i, at en midlertidig, løbende erhvervsevnetabserstatning i henhold til arbejdsskadesikringslovens § 17, stk. 3, som nævnt ovenfor i afsnit 3.2

i lovforslagets almindelige bemærkninger ikke kompenserer skadelidte for et varigt erhvervsevnetab, men for et aktuelt indtægtstab. Erstatningen for varigt erhvervsevnetab efter erstatningsansvarsloven skal derfor ikke reduceres med det beløb, der er betalt eller er pligt til at betale i henhold til en afgørelse efter arbejdsskadesikringslovens § 17, stk. 3.

Den foreslåede ændring skal i øvrigt ses i sammenhæng med den foreslåede ændring af erstatningsansvarslovens § 2, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

Til § 3

Til stk. 1 og 2

Det foreslås, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Sager om skader, der er indtrådt inden lovens ikrafttræden, skal efter forslaget behandles efter de hidtil gældende regler. Skadevolders erstatningspligt for erstatningspådragende handlinger, der er foretaget inden lovens ikrafttræden, skal dermed bedømmes ud fra de regler, der var gældende på tidspunktet for handlingen.

Til § 4

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed. Færøerne har pr. 1. januar 2010 overtaget formueretten, og arbejdsskadesikringen på Færøerne hører også under de færøske myndigheder. Loven skal således ikke gælde for Færøerne.

Lovforslaget sammenholdt med gældende ret

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

§ 2. Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste ydes, indtil skadelidte kan begynde at arbejde igen. Må det antages, at skadelidte vil lide et varigt erhvervsevnetab, ydes erstatning indtil det tidspunkt, hvor det er muligt midlertidigt eller endeligt at skønne over skadelidtes fremtidige erhvervsevne, jf. §§ 5-8 og § 10 samt § 31 i lov om sikring mod følger af arbejdsskade.

Stk. 2. I erstatningen fradrages løn under sygdom, dagpenge fra arbejdsgiver eller kommunalbestyrelsen og forsikringsydelse, der har karakter af en virkelig skadeserstatning, samt lignende ydelser til den skadelidte.

§ 10. Såvel skadelidte som skadevolder kan indhente en udtalelse om spørgsmålet om fastsættelsen af méngraden og erhvervsevnetabsprocenten fra Arbejdsskadestyrelsen, jf. lov om sikring mod følger af arbejdsskade. Udtalelsen skal så vidt muligt afgives inden 1 år og senest 2 år efter fremsættelsen af anmodningen om en udtalelse. Hvis den erhvervsmæssige situation ikke er afklaret, kan Arbejdsskadestyrelsen, når der foreligger særlige omstændigheder, afgive en midlertidig udtalelse. I så fald skal det af udtalelsen fremgå, at den er midlertidig.

§ 16. Godtgørelse og erstatning kan kræves betalt 1 måned efter, at skadevolderen har været i stand til at indhente de oplysninger, der er fornødne til bedømmelse af erstatningens størrelse. Er det, forinden endelig opgørelse kan finde sted, givet, at skadevolderen i alt fald skal betale en del af det krævede beløb, kan denne del forlanges udbetalt efter reglerne i 1. pkt. Et sådant udbetalt beløb samt beløb, der er udbetalt som midlertidig erhvervsev-

I lov om erstatningsansvar, jf. lovbekendtgørelse nr. 885 af 20. september 2005, som ændret ved § 6 i lov nr. 1545 af 20. december 2006 og § 8 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. § 2, *stk. 1*, affattes således:

»Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste ydes, indtil skadelidte kan begynde at arbejde igen, eller indtil det tidspunkt, hvor skadelidte har lidt et varigt erhvervsevnetab på 15 pct. eller mere.«.

2. I § 2, *stk. 2*, indsættes efter »kommunalbestyrelsen«: », erstatning i henhold til en midlertidig afgørelse om erstatning for erhvervsevnetab efter lov om arbejdsskadesikring, i det omfang denne erstatning dækker en periode, hvor der også tilkommer skadelidte erstatning for tabt arbejdsfortjeneste,«.

3. § 10, *stk. 1, 1. pkt.*, affattes således:

»Såvel skadelidte som skadevolder kan indhente en udtalelse om spørgsmålet om fastsættelsen af méngraden og erhvervsevnetabet fra Arbejdsskadestyrelsen.«

4. I § 16, *stk. 1*, indsættes som 4. pkt.:

»Det gælder dog ikke beløb omfattet af 2. pkt., der måtte være udbetalt som erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for en periode, hvor skadelidte efter § 2, *stk. 1*, ikke har haft krav på denne erstatning.«

netabserstatning, kan ikke senere kræves tilbagebetalt eller modregnet i andre erstatningsposter.

§ 2

I lov om arbejdsskadesikring, jf. lovbekendtgørelse nr. 848 af 7. september 2009, som ændret senest ved § 18 i lov nr. 718 af 25. juni 2010, foretages følgende ændringer:

§ 29. Kommunen har krav på refusion fra forsikringsselskabet eller Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring, hvis tilskadekomne eller de efterladte har fået udbetalt ydelser efter lov om social pension eller lov om aktiv socialpolitik for en periode, hvor der senere tilkendes erstatning som løbende ydelse for tab af erhvervsevne, jf. § 17, eller tab af forsørger, jf. §§ 20-22. Refusionskravet omfatter forskellen mellem det beløb, som efter de nævnte love er udbetalt, og det beløb, som ville være blevet udbetalt, hvis erstatningen var blevet udbetalt samtidig med de sociale ydelser. Kommunens krav kan dog ikke overstige det beløb, der efter denne lov er tilkendt den pågældende for samme tidsrum. Refusionskravet bortfalder, hvis det ikke fremsættes inden 4 uger efter, at kommunen har fået meddelelse om erstatningstilkendelsen.

Stk. 2. Den erstatningsansvarlige skadevolder eller dennes ansvarsforsikringsselskab har krav på at få godtgjort erstatning og godtgørelse fra arbejdsskadesforsikringsselskabet eller Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring, når der er udbetalt erstatning eller godtgørelse som følge af arbejdsskaden til tilskadekomne eller dennes efterladte. Kravene fra den erstatningsansvarlige skadevolder eller dennes ansvarsforsikringsselskab omfatter erstatnings- og godtgørelsesbeløb af samme art, som arbejdsskadesforsikringsselskabet eller Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring har pligt til at betale på det tidspunkt, hvor kravet fremsættes.

§ 77. Ydelser i henhold til loven kan ikke danne grundlag for regreskrav mod en skadevolder, der har pådraget sig erstatningspligt over for tilskadekomne eller deres efterladte, jf. dog § 10 a. Tilskadekomnes eller de efterladedes krav mod den erstatningsansvarlige nedsættes, i det omfang der er betalt eller er pligt til at betale ydelser til de pågældende efter denne lov.

1.I § 29 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Den erstatningsansvarlige skadevolder eller dennes ansvarsforsikringsselskab har endvidere krav på af arbejdsskadesforsikringsselskabet eller Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring at få godtgjort erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, som skadevolder eller dennes ansvarsforsikringsselskab har udbetalt efter erstatningsansvarsloven, i det omfang det ved en afgørelse efter §§ 17 eller 17 a fastslås, at en erstatning for tab af erhvervsevne helt eller delvis skal dække en periode, som erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste er udbetalt for. Arbejdsskadesforsikringsselskabet eller Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring fradrager i givet fald det pågældende beløb i det beløb, som skadelidte er tilkendt ved afgørelsen efter §§ 17 eller 17 a, og udbetaler herefter en eventuel difference til skadelidte.«

2.I § 77 indsættes som *3. pkt.*:

»Krav på erhvervsevnetabserstatning efter erstatningsansvarsloven nedsættes dog ikke som følge af, at der er betalt eller er pligt til at betale midlertidig erhvervsevnetabserstatning efter denne lov.«

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 2. Sager om skader, der er indtrådt inden lovens ikrafttræden, behandles efter de hidtil gældende regler.